

מוביליות חברתית – "הסיפור הגדול"

המחקר בוצע במימון:

משרד העבודה הרווחה
והשירותים החברתיים
חוסן חברתי לישראל

ג'וינט ישראל אשלים
יחד בעשייה חברתית למען ילדים, נוער וצעירים במצבי סיכון

צוות מחקר – מכון ERI

חוקרת ראשית ומנהלת מחקר: ד"ר נועה ליבוביץ'
חוקר בכיר: ברק רוזן
חוקר כמותי: זאב סוביק
מלווה מקצועית: ד"ר מאיה דנק
ייעוץ: עו"ד תמר פלדמן, ענת פנסו
אדמיניסטרציה והגהות: שרון פורגש
עיצוב: סטודיו אוסו באיו

חברי ועדת ההיגוי:

ג'וינט אשלים:

יואב בוקעי
שלומי כהן

קרן רש"י:

עמרי זגן
תרצה מרגולין
איריס קליין

ג'ינדאס:

אביטל בלונדר
מיכל לסטר
יערה ישורון

יתד-משרד הרווחה:

מירב דדיה מולד
הילה סופרמן הרניק

בישראל, הזדמנויותיו של הפרט, וסיכווי הצלחתו בחייו הבוגרים, תלויים במידה רבה מדי במקום בו הוא נולד ובמצבם החברתי-כלכלי של הוריו.

המשוואה הבלתי הוגנת:
כתובת / מעמד ההורה = עתיד

מוביליות חברתית

המשימה הלאומית

הסיכוי של ילד להורים מהרבעון התחתון להגיע לרבעון העליון

אחוז האקדמאים ביחס לאשכול סוציאקונומי

שיעור התלמידים ה-"חסינים"

היחס בין הכנסת ההורה להכנסת הילד

זכאות לבגרות ביחס למצב סוציאקונומי

מטרת המחקר

מוביליות חברתית

מצב לפיו הסיכוי של הפרט לשפר את איכות חייו – בהיבטים של קיום בסיסי, דיור, חינוך והשכלה, תעסוקה ופרנסה, בריאות, השתייכות חברתית ומשפחתית, שלומות ואוטונומיה - ולשנות את מעמדו על הסולם (ריבוד) החברתי במהלך חייו, **אינו נקבע בלעדית על ידי**

מאפייני הרקע שלו.

המשימה הלאומית

מטרת המחקר

הבעיה

מוביליות חברתית

לצמצם את הקשר בין גורלו, עתידו וסיכויי הצלחתו של הפרט
לבין מאפייני הרקע אליהם נולד

המשימה הלאומית

מטרת המחקר

הבעיה

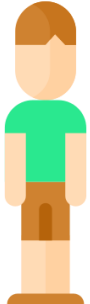

מוביליות חברתית

המשימה הלאומית

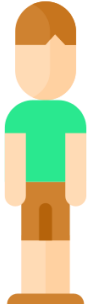

**לייצר גוף ידע יישומי העונה על השאלה:
מה נדרש בכדי לשבור את הקשר בין מאפייני רקע לסיכויי
הצלחה בחיים הבוגרים לאורך הרצף מלידה עד 35?**

מטרת המחקר

פירוק השאלה המורכבת: מטריצת המוביליות החברתית

תקופת הבגרות - 18-35 - תקופה עשייה ומימוש: פער ביכולת לממש כישורים ויכולות בצורה מיטבית	תקופת הילדות - 0-18 - תקופה של גדילה והתפתחות: פער בכישורים, יכולות ומוכנות לחיים הבוגרים	
כיצד מקדמים את היכולת לקבל החלטות מיטביות, לממש אותן ולהתגמש בעת הצורך?	כיצד מקדמים התפתחות מיטבית של כישורים, יכולות ומוכנות לחיים הבוגרים?	הפרט: מה צריך הפרט?
מה הם המאפיינים של האקוסיסטם ברמה הלאומית, והאזורית המקדמים/חוסמים מוביליות?	מה הם המאפיינים של האקוסיסטם המקדמים/חוסמים מוביליות?	האקוסיסטם: מה נדרש מהאקוסיסטם?

פירוק השאלה המורכבת: מטריצת המוביליות החברתית

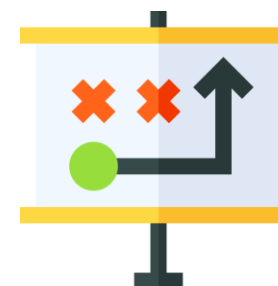
תקופת הבגרות - 18-35 - תקופה עשייה ומימוש: פער ביכולת לממש כישורים ויכולות בצורה מיטבית	תקופת הילדות - 0-18 - תקופה של גדילה והתפתחות: פער בכישורים, יכולות ומוכנות לחיים הבוגרים	
כיצד מקדמים את היכולת לקבל החלטות מיטביות, לממש אותן ולהתגמש בעת הצורך?	כיצד מקדמים התפתחות מיטבית של כישורים, יכולות ומוכנות לחיים הבוגרים?	הפרט: מה צריך הפרט?
מה הם המאפיינים של האקוסיסטם ברמה הלאומית, והאזורית המקדמים/חוסמים מוביליות?	מה הם המאפיינים של האקוסיסטם המקדמים/חוסמים מוביליות?	האקוסיסטם: מה נדרש מהאקוסיסטם?

מה משפיע? -
זיהוי המאפיינים
הרלוונטיים

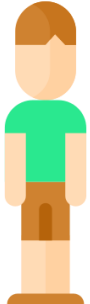

במה צריך להשקיע? -
יצירת כלי לבחירה, תיעדוף
ויצירת תמהיל השקעות

איך כדאי להשקיע? - זום
אין על כל מאפיין

פירוק השאלה המורכבת: מטריצת המוביליות החברתית

תקופת הבגרות - 18-35 - תקופה עשייה ומימוש: פער ביכולת לממש כישורים ויכולות בצורה מיטבית	תקופת הילדות - 0-18 - תקופה של גדילה והתפתחות: פער בכישורים, יכולות ומוכנות לחיים הבוגרים	
זום אין צעירים בסיכון		הפרט: מה הם המאפיינים המקדמים/חוסמים מוביליות?
		האקוסיסטם: מה הם המאפיינים של האקוסיסטם המקדמים/חוסמים מוביליות של הפרט?

המחוג של מוביליות יזוז רק בעבודה משותפת

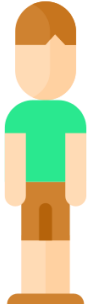

מודל לוגי / מדידת תפוקות ותוצאות

תכנון תמהיל השקעות אסטרטגי

תודה רבה!

פירוק השאלה המורכבת: מטריצת המוביליות החברתית

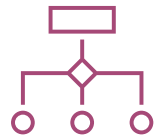
תקופת הבגרות - 18-35 - תקופה עשייה ומימוש: פער ביכולת לממש כישורים ויכולות בצורה מיטבית	תקופת הילדות - 0-18 - תקופה של גדילה והתפתחות: פער בכישורים, יכולות ומוכנות לחיים הבוגרים	
		הפרט: מה הם המאפיינים המקדמים/חוסמים מוביליות?
		האקוסיסטם: מה הם המאפיינים של האקוסיסטם המקדמים/חוסמים מוביליות של הפרט?

מאפייני הפרט בגילאי לידה עד 18 – האתגר המתודולוגי:

בניית כלי לתיעדוף השקעות

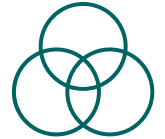
השאלה: כיצד מקדמים יכולות ומוכנות של הפרט בגילאי לידה עד 18?

פילוח חשיבות הגורמים על רצף ההתפתחות

ניתוח כמותי של מאות מחקרים

מטה-אנליזה ממוקדת

האתגר:

14 גורמים חשובים באותה מידה.
 כיצד מחלקים ביניהם את
 ההשקעות?

גילאי לידה עד 18 התמונה הגדולה: על מה חשוב להשפיע ומתי

גילאי לידה עד 18 התמונה הגדולה: על מה חשוב להשפיע ומתי

תיכון

יב' יא' י'

חטיבת ביניים

ט' ח' ז'

בית ספר יסודי

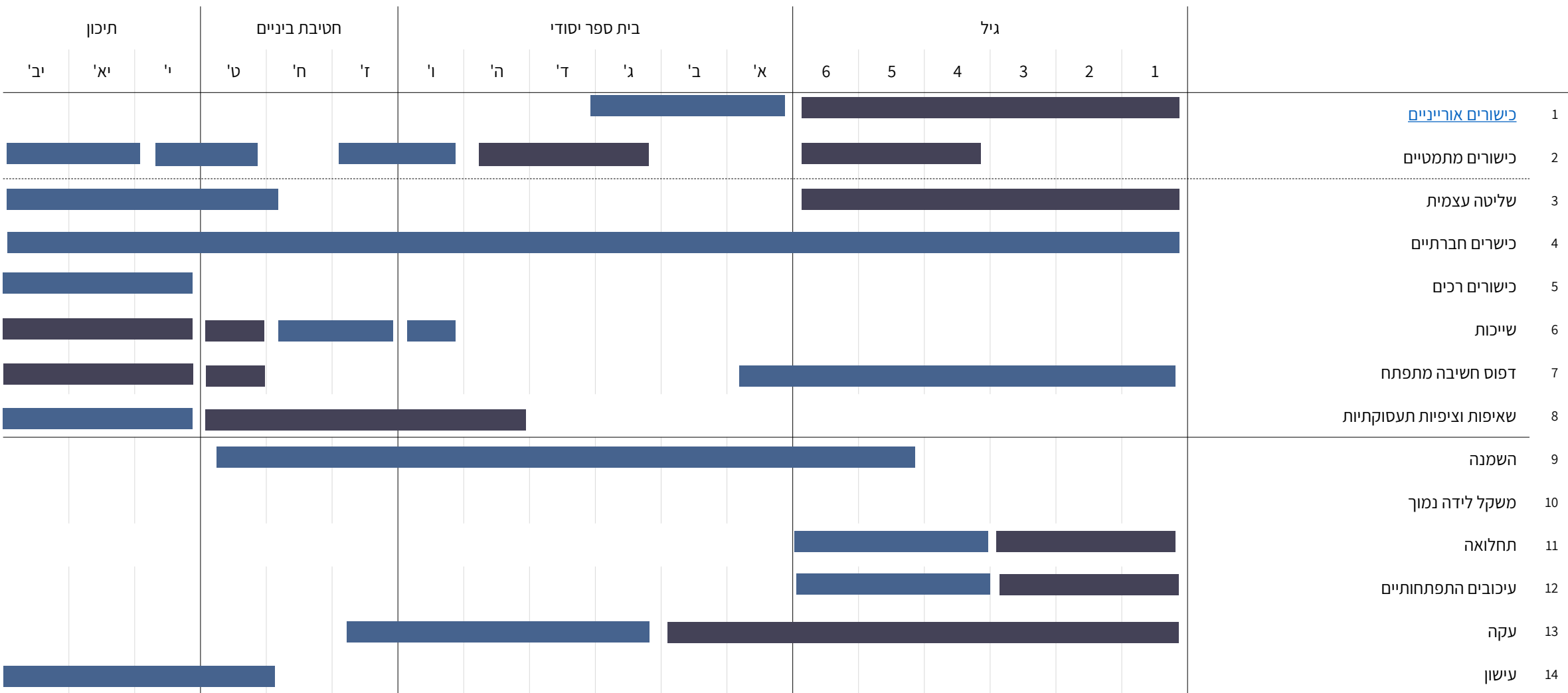
ו' ה' ד' ג' ב' א'

גיל

6 5 4 3 2 1

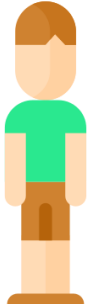

קריטי
חשוב

פירוק השאלה המורכבת: מטריצת המוביליות החברתית

תקופת הבגרות - 18-35 - תקופה עשייה ומימוש: פער ביכולת לממש כישורים ויכולות בצורה מיטבית	תקופת הילדות - 0-18 - תקופה של גדילה והתפתחות: פער בכישורים, יכולות ומוכנות לחיים הבוגרים	
		הפרט: מה הם המאפיינים המקדמים/חוסמים מוביליות?
		האקוסיסטם: מה הם המאפיינים של האקוסיסטם המקדמים/חוסמים מוביליות של הפרט?

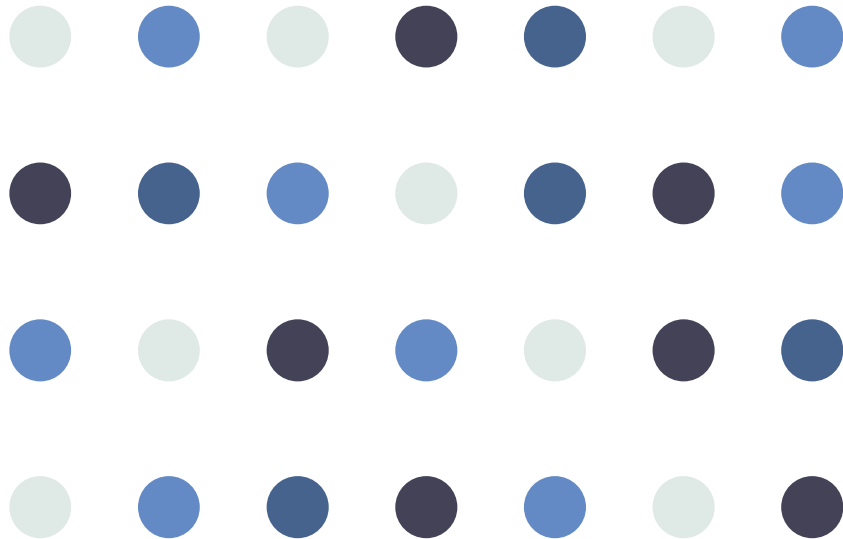
מאפייני האקוסיסטם בגילאי לידה עד 18 – האתגר המתודולוגי

בניית כלי לתיעדוף השקעות

- השאלה: כיצד מטפלים במאפייני האקוסיסטם המתווכים בין תנאי רקע למוכנות של הפרט בגילאי לידה עד 18 לחיים הבוגרים?

האתגר

זוהו 28 מאפיינים של האקוסיסטם המשפיעים על סיכויי ההצלחה של הפרט. הספרות המחקרית הקיימת לא מאפשרת לדרג אותם לפי עוצמת ההשפעה. כיצד נוכל בכל זאת לייצר דירוג?

מאפייני האקוסיסטם בגילאי לידה עד 18 – האתגר המתודולוגי

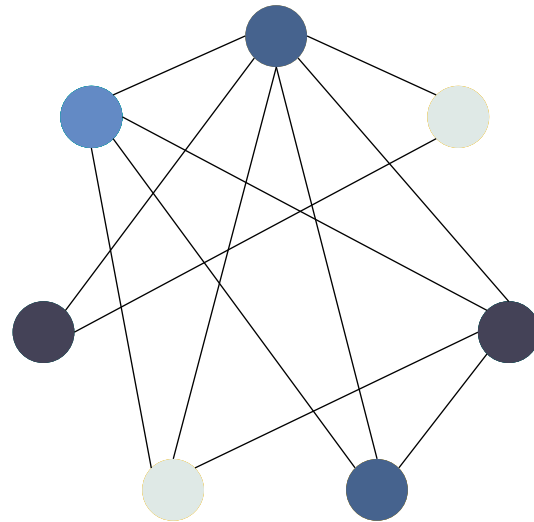
בניית כלי לתיעדוף השקעות

- השאלה: כיצד מטפלים במאפייני האקוסיסטם המתווכים בין תנאי רקע למוכנות של הפרט בגילאי לידה עד 18 לחיים הבוגרים?

האתגר

זוהו 28 מאפיינים של האקוסיסטם המשפיעים על סיכויי ההצלחה של הפרט. הספרות המחקרית הקיימת לא מאפשרת לדרג אותם לפי עוצמת ההשפעה. כיצד נוכל בכל זאת לייצר דירוג?

זיהוי קשרי השפעה

מאפייני האקוסיסטם בגילאי לידה עד 18 – האתגר המתודולוגי

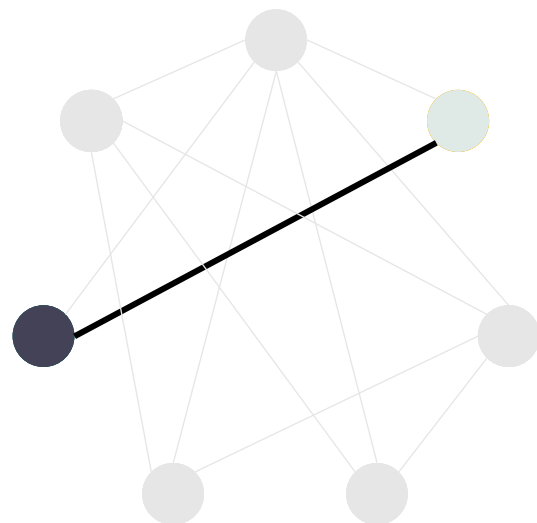
בניית כלי לתיעדוף השקעות

- השאלה: כיצד מטפלים במאפייני האקוסיסטם המתווכים בין תנאי רקע למוכנות של הפרט בגילאי לידה עד 18 לחיים הבוגרים?

האתגר

זוהו 28 מאפיינים של האקוסיסטם המשפיעים על סיכויי ההצלחה של הפרט. הספרות המחקרית הקיימת לא מאפשרת לדרג אותם לפי עוצמת ההשפעה. כיצד נוכל בכל זאת לייצר דירוג?

ניתוח רשתות הקשרים

מאפייני האקוסיסטם בגילאי לידה עד 18 – האתגר המתודולוגי

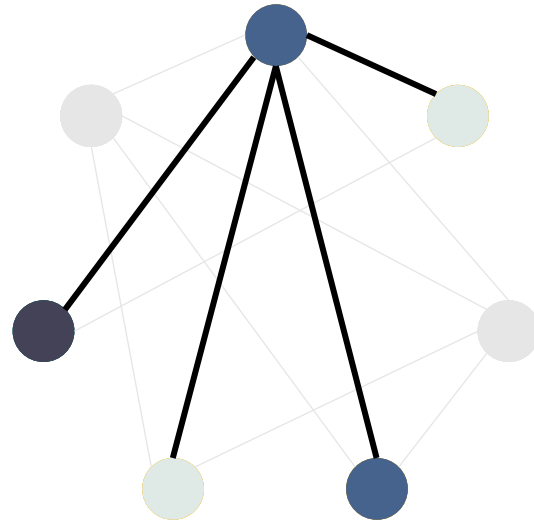
בניית כלי לתיעדוף השקעות

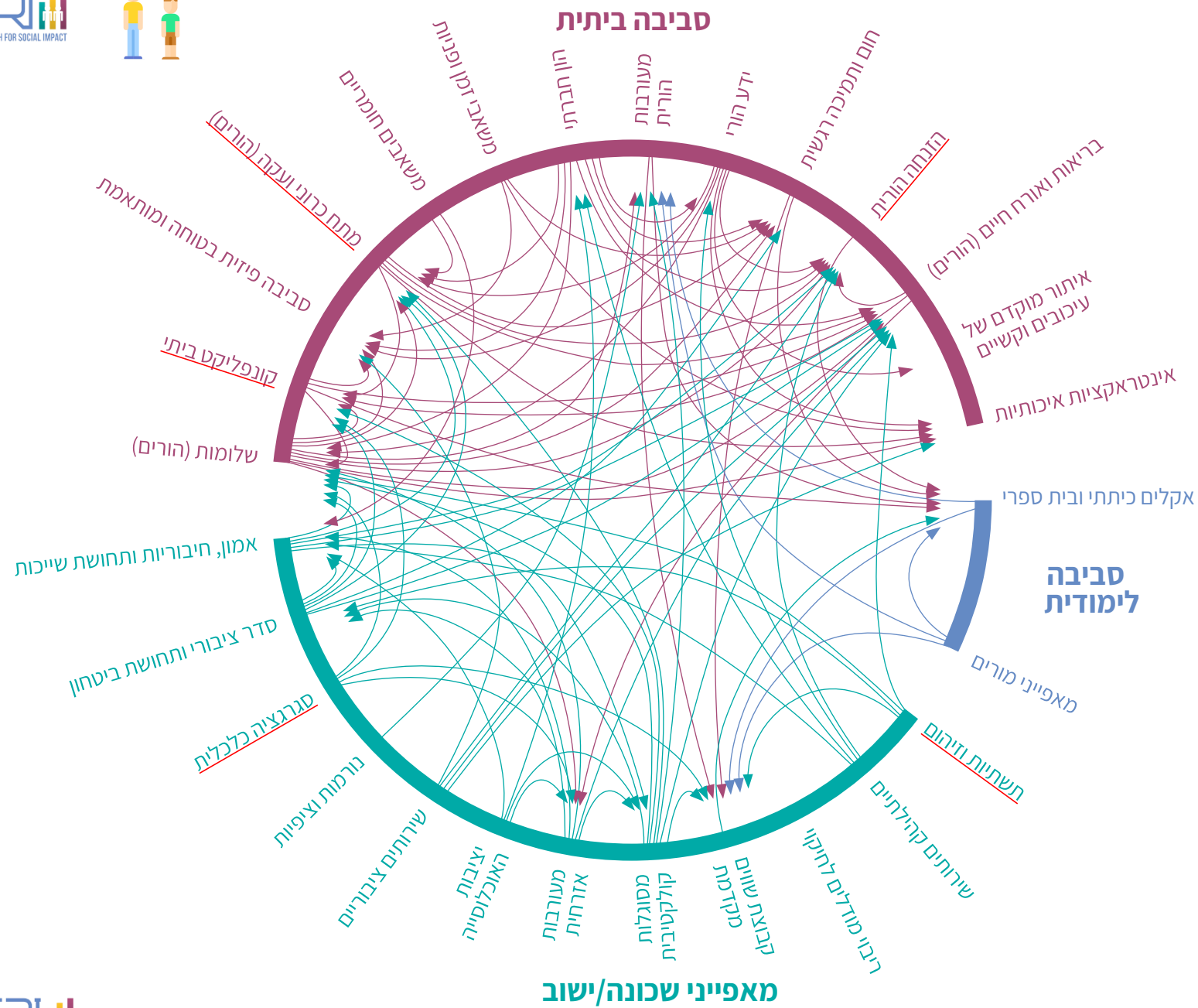
- השאלה: כיצד מטפלים במאפייני האקוסיסטם המתווכים בין תנאי רקע למוכנות של הפרט בגילאי לידה עד 18 לחיים הבוגרים?

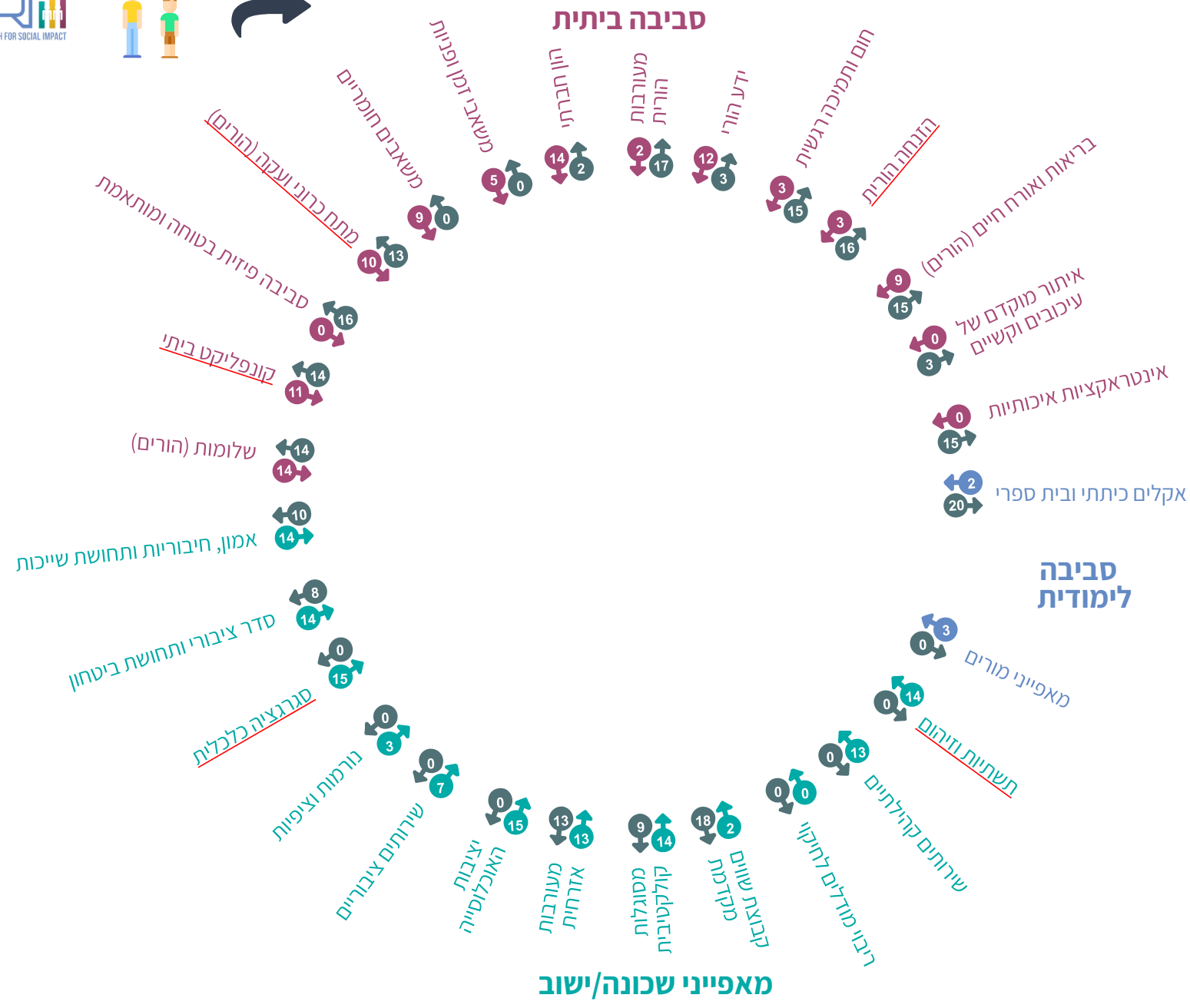
האתגר

זוהו 28 מאפיינים של האקוסיסטם המשפיעים על סיכויי ההצלחה של הפרט. הספרות המחקרית הקיימת לא מאפשרת לדרג אותם לפי עוצמת ההשפעה. כיצד נוכל בכל זאת לייצר דירוג?

דירוג הגורמים לפי מוטת
ההשפעה

ערכי הגורמים בשני המדדים החשובים:

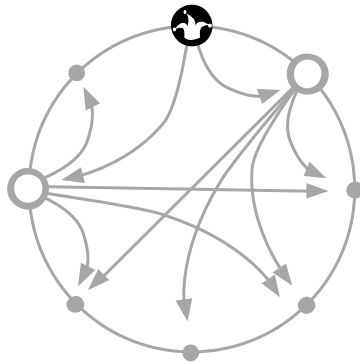
מוטת השפעה - מספר הגורמים עליהם הגורם משפיע ישירות ובעקיפין (ממנו נגזרו ה"ג'וקרים")

מושפעות - מספר הגורמים מהם הגורם מושפע ישירות ובעקיפין (ממנו נגזרו ה"הכי מושפעים")

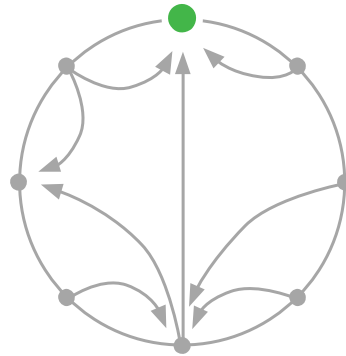

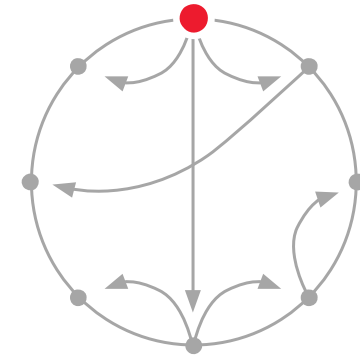
ג'וקרים

הכי מושפעים

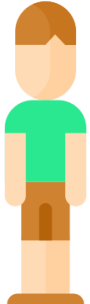

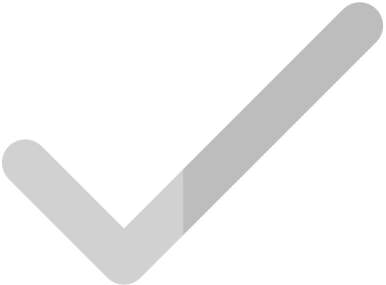

הלא מושפעים

כניסה לדוגמא: תכנון השקעות

פירוק השאלה המורכבת: מטריצת המוביליות החברתית

תקופת הבגרות - 18-35 - תקופה עשייה ומימוש: פער ביכולת לממש כישורים ויכולות בצורה מיטבית	תקופת הילדות - 0-18 - תקופה של גדילה והתפתחות: פער בכישורים, יכולות ומוכנות לחיים הבוגרים	
זום אין צעירים בסיכון		הפרט: מה הם המאפיינים המקדמים/חוסמים מוביליות?
		האקוסיסטם: מה הם המאפיינים של האקוסיסטם המקדמים/חוסמים מוביליות של הפרט?

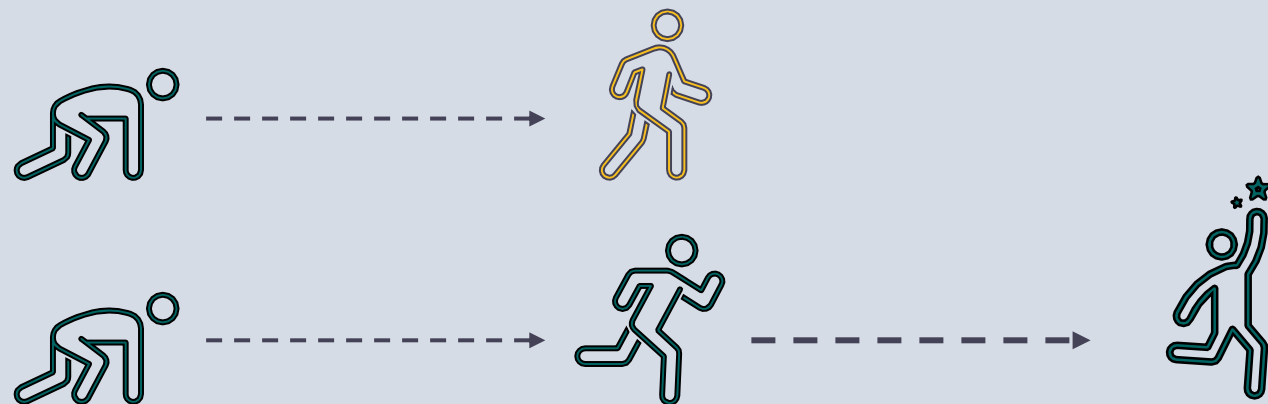

זיהוי הגורמים הייחודיים

השאלה: כיצד מקדמים את מאפייני הפרט בגילאי 18-35 המאפשרים מימוש מיטבי של יכולות?

האתגר:

- איך נבודד את הגורמים הייחודיים לגילאי הבגרות הצעירה (אשר מקורם לא מוקדם יותר)?
- איך נזהה את הגורמים הרלוונטיים למציאות הישראלית?

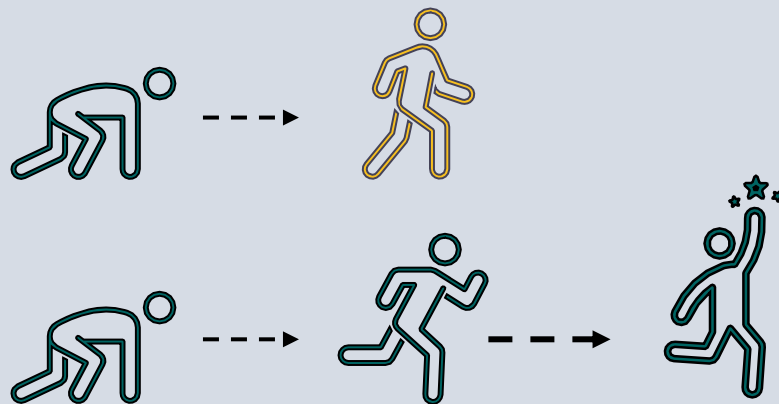

זיהוי הגורמים הייחודיים

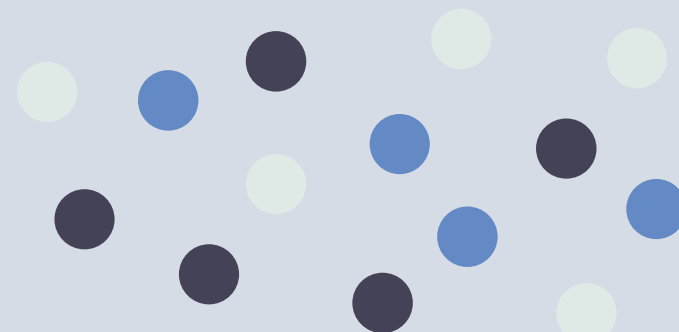
השאלה: כיצד מקדמים את מאפייני הפרט בגילאי 18-35 המאפשרים מימוש מיטבי של יכולות?

האתגר:

- איך נבודד את הגורמים הייחודיים לגילאי הבגרות הצעירה (אשר מקורם לא מוקדם יותר)?
- איך נזהה את הגורמים הרלוונטיים למציאות הישראלית?

שימוש בשיטות של Machine Learning

באמצעות ניתוח של Decision Trees

Random Forest

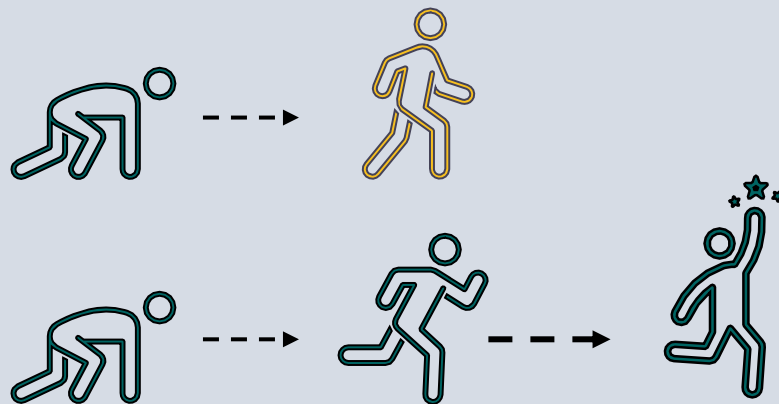

זיהוי הגורמים הייחודיים

השאלה: כיצד מקדמים את מאפייני הפרט בגילאי 18-35 המאפשרים מימוש מיטבי של יכולות?

האתגר:

- איך נבודד את הגורמים הייחודיים לגילאי הבגרות הצעירה (אשר מקורם לא מוקדם יותר)?
- איך נזהה את הגורמים הרלוונטיים למציאות הישראלית?

שימוש בשיטות של Machine Learning

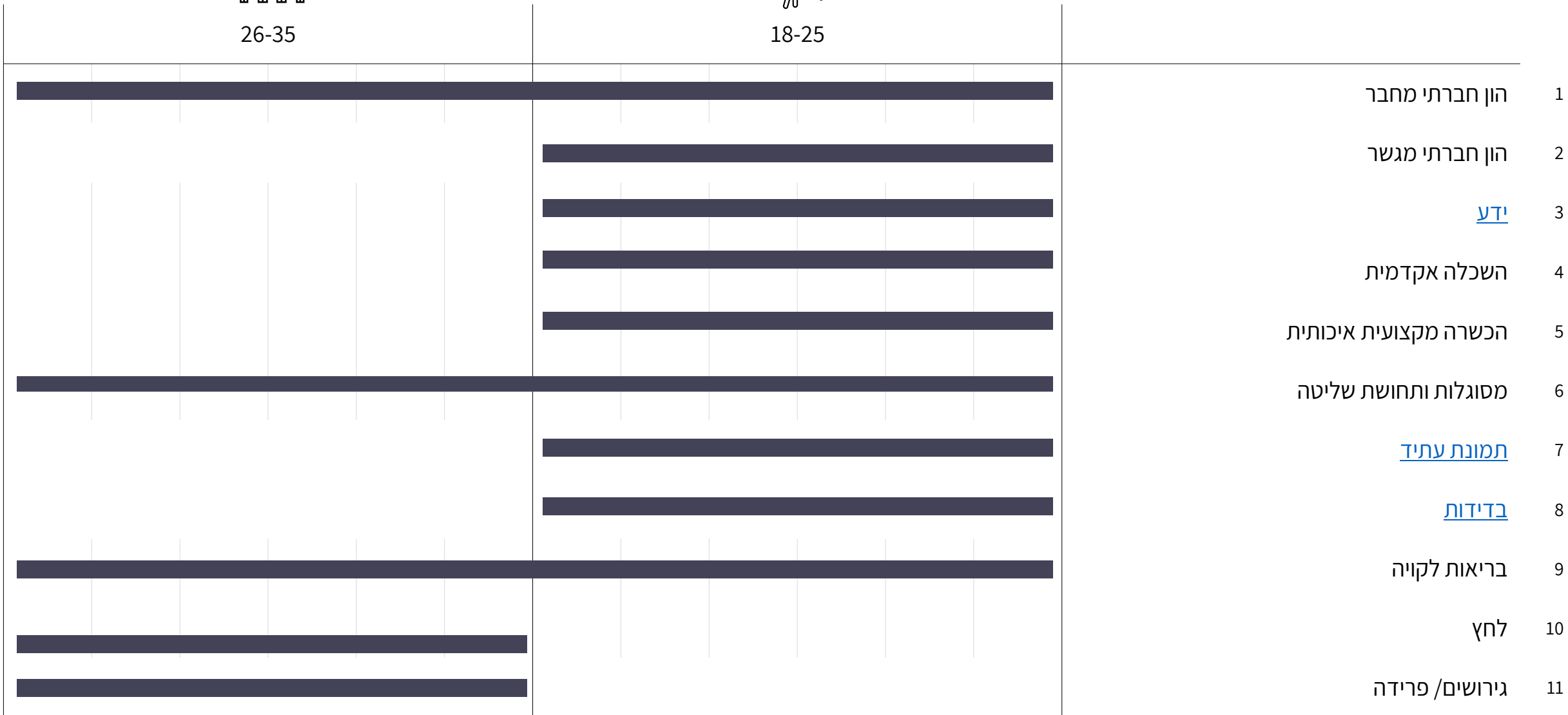
גילאי 18-35 התמונה הגדולה: על מה חשוב להשפיע ומתי

26-35

18-25

המחוג של מוביליות יזוז רק בעבודה משותפת

מודל לוגי / מדידת תפוקות ותוצאות

תכנון תמהיל השקעות אסטרטגי

תודה רבה!